



# OPP

## *Waarom en Hoe?*

Kennisnetwerk rekenen  
Passend Onderwijs Almere  
10 mei 2023

# Doel

- ▶ kennis nemen van zaken rondom het OPP:
  - Je weet waarom je voor sommige leerlingen een OPP moet schrijven
  - Je kent relevante begrippen die horen bij een OPP
  - Je weet hoe je doelen kunt bepalen voor een leerling
  - Je weet hoe je bij een doel een aanpak kunt formuleren



# Waarom een OPP

In de Wet passend onderwijs (2012) staat:

Scholen voor primair en voorgezet onderwijs *moeten* een Ontwikkelings Perspectief Plan (OPP) opstellen voor leerlingen die *extra ondersteuning* nodig hebben.

Als de ondersteuning onder de *basisondersteuning* valt dan hoeft er geen opp te worden opgesteld.

Wat er onder *basisondersteuning* wordt verstaan is afgesproken binnen het samenwerkingsverband (Passend Onderwijs Almere).

Ondersteuning binnen de basisondersteuning beschrijven in een groeidocument  
(bron: onderwijsinspectie.nl)



# Basisondersteuning in Almere



## Afspraken basisondersteuning

Onder basisondersteuning vallen onder andere afspraken met betrekking tot:

- kortdurende r.t.
- een aanbod voor leerlingen met dyslexie of dyscalculie
- toegankelijkheid van schoolgebouwen, aangepaste werkruimtes en hulpmiddelen voor leerlingen die dat nodig hebben
- programma's en methodes op het gebied van sociale veiligheid en het voorkomen en aanpakken van gedragsproblemen
- een protocol voor medische handelingen
- een aanbod voor meer- of hoogbegaafd
- Handelingsgericht werken

Bron: [passendonderwijs-almere.nl](http://passendonderwijs-almere.nl) en [onderwijsinspectie.nl](http://onderwijsinspectie.nl)



# Buiten de Basisondersteuning

=

## *Extra ondersteuning*



### Arrangementen

- De school richt zelf de arrangementen in die vallen onder deze *extra ondersteuning*.
- Daartoe heeft de school een *budget* waarover zij de regie voert.
- Arrangementen zijn *afgestemd op de onderwijsvragen* van de leerling (en/of de ondersteuningsbehoefte van de school).
- De school kan *in overleg met de leerling en met de ouders* een arrangement samenstellen.
- Het arrangement staat beschreven in het *OPP* (het OntwikkelingsPerspectiefPlan).

Bron: [passendonderwijs-almere.nl](http://passendonderwijs-almere.nl)



# Opbouw van het OPP

A. Ontwikkelings-deel  
(taak ib en lkr) →

Algemene gegevens wat er tot nu toe bekend is over de leerling.

- Verwachte uitstroom groep 8
- Onderbouwing met stimulerende en belemmerende factoren

B. Planningsdeel (ib)  
en handelingsdeel  
(ib/lkr  
i.o.m.ouders/ll) →

Overzicht resultaten LVS: behaald en gepland.

Plan van aanpak: doelen beschrijven en het aanbod/aanpak om dit te bereiken.  
*Zowel op vakgebied als leergebied overstijgend.*

C. Evaluatiedeel  
(ib/lkr  
i.o.m.ouders/ll) →

Evaluatie van de gestelde doelen;  
analyseren van behaalde resultaten.  
Aanbod vervolgen of aanpassen.



# A. Ontwikkelingsdeel

- ▶ Algemene gegevens leerling staat vooraan.

- ▶ Vervolgens worden de tot nu toe gedane onderzoeken beschreven.

Invulgegevens		
Datum opstellen: <i>Benoem ook wanneer er al een groeidocument is geweest</i>		
<b>Externe betrokkenen</b> <i>Denk aan: logopedie, ergotherapie, medewerker Passend Onderwijs Almere, jeugdhulp, schoolmaatschappelijk werk, enz.</i>		
Naam organisatie:	Naam en functie betrokkene:	Betrokken sinds:
<b>Relevante (voor)informatie uit overleg, observatie en/of onderzoek</b> <i>Denk aan: oudergesprek, HGW-overleg, zorgteamoverleg, rondtafelgesprek, nagesprek bij observatie/onderzoek. In chronologische volgorde. Denk ook aan relevante informatie uit vorige schooljaren.</i>		
Datum:		
Activiteit:		
Aanwezig:		
Conclusies:		
Gemaakte afspraken:		
Datum:		
Activiteit:		
Aanwezig:		
Conclusies:		
Gemaakte afspraken:		
Datum:		
Activiteit:		
Aanwezig:		



# A. Ontwikkelingsdeel

- ▶ Door ib en leerkracht
- ▶ Er zijn verschillende formats die hiervoor gebruikt mogen worden.
- ▶ Belangrijk is dat duidelijk naar voren komt wat de leerling goed kan en wat hem belemmert. Hiermee komen de onderwijsbehoeften goed in beeld.
- ▶ Wees zo concreet, specifiek en bondig mogelijk. Wees objectief in schrijfwijze (wat zie ik i.p.v. wat vind ik).

**TIP: Veel leerlingen houden het OPP gedurende een langere periode. Kijk tenminste 1x per jaar naar bovenstaande. Wanneer er zaken veranderen, noteer dit met een datum erbij.**

Overzicht van bevorderende en belemmerende factoren (leerling, onderwijs en opvoeding)		
Beschrijving van het functioneren van de leerling en omgevingsfactoren. Dit overzicht helpt om mogelijke verbanden en oorzaken van het functioneren te begrijpen en biedt handvatten om doelen en aanpak te bepalen.		
Noem ook uitzonderingen. Vraag ook input van de leerling zelf. Vul in wat relevant is voor de leerling, niet alle suggesties die genoemd zijn onder 'denk aan' hoeven benoemd te worden.		
Leerlingfactoren	Wat gaat al goed?	Wat kan nog beter?
<b>Cognitieve en didactische ontwikkeling</b> Denk aan: voorsprong of achterstand in functioneringsniveau, vooruitgang of stagnatie op de leerlijn ten opzichte van zichzelf, resultaten Cito vs. resultaten/meeikomen in de methode, analyse vanuit lessen of toetsen, beeld van begrip/inzicht, beeld van automatiseren, indien bekend info over het intelligentieprofiel.		
<b>Werkhouding en taakaanpak</b> Denk aan: motivatie, (volgehouden) aandacht, aanpak, tempo, zelfstandigheid, doorzettingsvermogen, bij		

Factoren schoolsituatie	Wat gaat al goed / Wat werkt bevorderend?	Wat kan nog beter / Wat werkt belemmerend?
<b>Leerkracht</b> Denk aan: vaste leerkracht/duo/stagiair, leerkracht-leerling relatie, pedagogisch en didactisch aanbod.		

<b>Communicatieve redzaamheid (spraak-/ taalontwikkeling)</b> Denk aan: begrip van gesproken taal, mondelinge taalvaardigheid, woord/zingebruik, bij schooltaal en bij informele gesprekken. Niet het schoolvak taal, dat hoort bij didactische ontwikkeling.		
<b>Lichamelijke, motorische zintuigelijke ontwikkeling</b> Denk aan: grove en fijne motoriek, gehoor en zicht, prikkelverwerking, gezondheid, energie, eventuele medicatie en effect.		





# A. Ontwikkelingsdeel (door ib-er)

Hier kruis je de verwachte uitstroom aan. Deze neem je vanaf eind groep 6 over van de gegeven pre adviezen.

**Verwachte uitstroombestemming V(S)O**

PrO  
 VMBO BBL       VMBO KBL       VMBO (G)TL       met LWA  
 HAVO  
 VWO  
 VSO

Onderbouwing (opmerkingen met betrekking van de extra ondersteuningsbehoefte):

**Uitstroorniveau eind groep 8 (per vakgebied)**

Vakgebied	LRV	Leerroute (aanbod gericht op referentieniveau)				Verwacht DLE (FN)
Technisch lezen	%	<input type="checkbox"/> <1F	<input type="checkbox"/> 1F	<input type="checkbox"/> 2F	<input type="checkbox"/> >2F	
	%	<input type="checkbox"/> <1F	<input type="checkbox"/> 1F	<input type="checkbox"/> 2F	<input type="checkbox"/> >2F	
	%	<input type="checkbox"/> <1F	<input type="checkbox"/> 1F	<input type="checkbox"/> 2F	<input type="checkbox"/> >2F	

Onderbouw bovenstaande keuze; neem resultaten, werkhouding, leervermogen mee.

Dit kun je berekenen met het leerrendement (LRV). Een leerling heeft een DL van 60 eind groep 8. Wanneer de leerling een LR van 71% heeft kun je de DLE

$$60 \cdot 0,71 = 42,6$$

$$42,6 \approx 43$$

$$43 \cdot 0,71 = 30,53$$

$$30,53 \approx 31$$

$$31 \cdot 0,71 = 22,01$$

$$22,01 \approx 22$$

Dit staat vermeld bij elke toets in Parnassys. Het gaat om het *leerrendement*.

Schooljaar	Periode	Werkweek	Datum	Vak	Examen	Code	Totaal	Beoordeling	Beoordeling	Beoordeling	Beoordeling	Beoordeling	Beoordeling	Beoordeling	Beoordeling	Beoordeling	DL, DLE & LR
2019 / 2020	Midden	7	29-01-2020	Rekenen en wiskunde	CITO Rekenen-Wiskunde	3.0 DIGI M7	Totaal	-	246	III	< 1F	B7	45 / 42 / 93%				
2019 / 2020	Midden	7	22-01-2020	Technisch lezen	AVI	AVI-CITO 2018	AVI-Beheersing	9 / Plus	-	-	-	AVI-M7	45 / 45 / 100%				

# Doe opdracht 1:

De leerling heeft de volgende resultaten behaald:

2019 / 2020	Midden	7	31-01-2020	Begrijpend lezen	CITO Begrijpend lezen	3.0 M7	Totaal	59 / 73	204	<span style="background-color: green; color: white; padding: 2px;">II</span>	2F	B8	45 / 53 / 118%
2019 / 2020	Midden	7	22-01-2020	Technisch lezen	AVI	AVI-CITO 2018	AVI-Beheersing	9 / Plus	-	-	-	AVI-M7	45 / 45 / 100%
2019 / 2020	Midden	7	22-01-2020	Spelling	CITO Spelling	3.0 DIGI M7	Totaal	-	354	<span style="background-color: orange; color: white; padding: 2px;">III</span>	-	M7E7	45 / 48 / 107%
2019 / 2020	Midden	7	15-01-2020	Rekenen en wiskunde	CITO Rekenen-Wiskunde	3.0 DIGI E5	Totaal	-	235	<span style="background-color: green; color: white; padding: 2px;">II</span>	< 1F	M6E6	45 / 38 / 84%

Uitstroomniveau eind groep 8 (per vakgebied)						
Vakgebied	LRV	Leerroute (aanbod gericht op referentieniveau)				Verwacht DLE (FN)
Technisch lezen	%	<input type="checkbox"/> <1F	<input type="checkbox"/> 1F	<input type="checkbox"/> 2F	<input type="checkbox"/> >2F	
Begrijpend lezen	%	<input type="checkbox"/> <1F	<input type="checkbox"/> 1F	<input type="checkbox"/> 2F	<input type="checkbox"/> >2F	
Spelling	%	<input type="checkbox"/> <1F	<input type="checkbox"/> 1F	<input type="checkbox"/> 2F	<input type="checkbox"/> >2F	
Rekenen	%	<input type="checkbox"/> <1F	<input type="checkbox"/> 1F	<input type="checkbox"/> 1S	<input type="checkbox"/> >1S	

De leerling heeft geen doublure gehad en zit nu in groep 7.  
Vul tabel 1 en 2 in o.b.v. bovenstaande gegevens.



# Uitwerking doe opdracht 1:

De leerling heeft de volgende resultaten behaald:

2019 / 2020	Midden	7	31-01-2020	Begrijpend lezen	CITO Begrijpend lezen	3.0 M7 <a href="#">🔗</a>	Totaal	59 / 73	204	<b>II</b>	2F	B8	45 / 53 / 118%
2019 / 2020	Midden	7	22-01-2020	Technisch lezen	AVI	AVI-CITO 2018 <a href="#">🔗</a>	AVI-Beheersing	9 / Plus	-	-	-	AVI-M7	45 / 45 / 100%
2019 / 2020	Midden	7	22-01-2020	Spelling	CITO Spelling	3.0 DIGI M7 <a href="#">🔗</a>	Totaal	-	354	<b>III</b>	-	M7E7	45 / 48 / 107%
2019 / 2020	Midden	7	15-01-2020	Rekenen en wiskunde	CITO Rekenen-Wiskunde	3.0 DIGI E5 <a href="#">🔗</a>	Totaal	-	235	<b>II</b>	< 1F	M7E6	45 / 38 / 84%

Overnemen (bijstellen mag ook)

Uitstroomniveau eind groep 8 (per vakgebied)						
Vakgebied	LRV	<input type="checkbox"/> <1F	<input type="checkbox"/> 1F	<input type="checkbox"/> 2F	<input type="checkbox"/> >2F	
Technisch lezen	<b>100%</b>	<input type="checkbox"/> <1F	<input type="checkbox"/> 1F	<input type="checkbox"/> 2F	<input type="checkbox"/> >2F	DLE 60 – FN E8
Begrijpend lezen	<b>118%</b>	<input type="checkbox"/> <1F	<input type="checkbox"/> 1F	<input type="checkbox"/> 2F	<input type="checkbox"/> >2F	DLE 71 – FN E8+
Spelling	<b>107%</b>	<input type="checkbox"/> <1F	<input type="checkbox"/> 1F	<input type="checkbox"/> 2F	<input type="checkbox"/> >2F	DLE 64 – FN E8+
Rekenen	<b>84%</b>	<input type="checkbox"/> <1F	<input type="checkbox"/> 1F	<input type="checkbox"/> 1S	<input type="checkbox"/> >1S	DLE 51 – FN E7

60DL X 1,00 =

**DL**

Eind gr3 is DL 10  
 Eind gr4 is DL 20  
 Eind gr5 is DL 30

Eind gr6 is DL 40  
 Eind gr7 is DL 50  
 Eind gr8 is DL 60



## B. Planning- en handelingsdeel (ib)

Overzicht LVS-toetsen – schooljaar 2020-2021											
	2019-2020 - behaald				2020-2021 - gepland			2020-2021 - behaald			
	M	VS	LR	DLE	M	LRV	DLE	M	VS	LR	DLE
Technisch lezen (DMT)	M		%		M	%		M		%	
	E		%		E	%		E		%	
Begrijpend lezen	M		%		M	%		M		%	
	E		%		E	%		E		%	
Spelling	M		%		M	%		M		%	
	E		%		E	%		E		%	
Rekenen	M		%		M	%		M		%	
	E		%		E	%		E		%	

Overnemen uit toets-overzicht.

Overnemen uit toetsoverzicht ná afname.

Het LRV neem je over uit de eerste kolom, verwacht je dat de leerling zal groeien, mag je deze aanpassen.

DLE bereken je als volgt; Het  $LRV \times DL = DLE$   
*Voorbeeld: Leerling in midden groep 7 heeft een LRV van 75%, wanneer je de DLE voor eind groep 7 uitrekent doe je dit als volgt:*  
*DL 50 is eind groep 7; leerrendement (LRV) is 75%*  
 $LRV \times DL = DLE$  dus  $0,75 \times 50 = 37,5$  DLE dus 38

# Doe opdracht 2

Overzicht LVS-toetsen – schooljaar 2020-2021											
	2019-2020 - behaald				2020-2021 - gepland			2020-2021 - behaald			
	M	VS	LR	DLE	M	LRV	DLE	M	VS	LR	DLE
Technisch lezen (DMT)	M	-	-%	-	M	%		M			%
	E	54	60%	21	E	%		E			%
Begrijpend lezen	M	-	-%	-	M	%		M			%
	E	134	46%	16	E	%		E			%
Spelling	M	-	-%	-	M	%		M			%
	E	296	71%	25	E	%		E			%
Rekenen	M	-	-%	-	M	%		M			%
	E	169	46%	16	E	%		E			%

Vul het schema in het paarse vak verder in voor deze leerling.  
 Het is een leerling die nu in eind groep 6 zit (DL is nu 40).  
 Je stelt de doelen op voor de volgende toetsperiode midden groep 7.



# Evaluatie doe opdracht 2

$$LR \times DL = DLE \rightarrow 0,6 \times 45 \text{ DL} = 27$$

$$LR \times DL = DLE \rightarrow 0,46 \times 45 \text{ DL} = 21$$

Overzicht LVS toetsen – schooljaar 2020-2021											
	2019-2020 - behaald				2020-2021 - gepland			2020-2021 - behaald			
	M	VS	LR	DLE	M	LRV	DLE	M	VS	LR	DLE
Technisch lezen (DMT)	M	-	-%	-	M	60%	27	M			%
	E	54	60%	21	E	%		E			%
Begrijpend lezen	M	-	-%	-	M	46%	21	M			%
	E	134	46%	16	E	%		E			%
Spelling	M	-	-%	-	M	71%	32	M			%
	E	296	71%	25	E	%		E			%
Rekenen	M	-	-%	-	M	46%	21	M			%
	E	169	46%	16	E	%		E			%

$$LR \times DL = DLE \rightarrow 0,71 \times 45 \text{ DL} = 32$$

$$LR \times DL = DLE \rightarrow 0,46 \times 45 \text{ DL} = 21$$

Vul het schema in het paarse vak verder in voor deze leerling.  
 Het is een leerling die nu in eind groep 6 zit (DL is nu 40).  
 Je stelt de doelen op voor de volgende toetsperiode midden groep 7.

# B.Handelingsdeel: leergebied overstijgende doelen (ib, lkr, i.o.m.ouders, ll)

- ▶ Handelingsdeel bestaat uit twee delen:
  1. Leergebied overstijgende tussendoelen
  2. Didactische doelen.
- ▶ Formuleer zo concreet mogelijk  
(wie, wat/hoe, wanneer, waar)
- ▶ Tip: max 3 leergebied overstijgende oefendoelen selecteren
- ▶ Tip: Gebruik de Leerlijn PO Leren leren en de leerlijn Sociaal gedrag voor het bepalen van doelen
- ▶ Beschrijf wanneer een doel behaald is (%)

Doelen periode 1 – (maand en jaar t/m maand en jaar)
<b>Leergebied overstijgende doelen van de leerling</b> <i>Vul doelen en aanpak in voor elk domein dat van toepassing is, denk aan werkhouding en taakaanpak, sociaal-emotioneel en gedrag, communicatieve redzaamheid. Haal weg wat niet van toepassing is. Betrek de leerling waar mogelijk bij het bepalen van doelen en aanpak.</i>
<b>Doel:</b> <i>(Formuleer <u>positief en concreet</u>)</i> <ul style="list-style-type: none"><li>• ...</li></ul>
<b>Aanbod/aanpak:</b> <i>(Benoem concreet: <u>wie</u> (leerling, leerkracht, ouder, anders) doet <u>wat</u> (activiteit, methode), <u>wanneer</u> (moment, hoe vaak, hoe lang), <u>waar</u> (binnen/buiten de groep, thuis, anders) en <u>hoe</u> (welke instructie/begeleiding, hulpmiddelen)?)</i> <ul style="list-style-type: none"><li>- ...</li><li>- ...</li></ul>



**Voorbeeld Doel (gr1):**Xx luistert in de kring naar de leerkracht, volgt de activiteit, kijkt mee met wat er gebeurt.\*

\*Bron: CED-groep - Leerlijn sociaal gedrag: Jezelf presenteren, niveau gr.1

**Voorbeeld Aanbod/aanpak bij dit doel:**

- De aanpak start met 5 minuten betrokken kringgedrag.
- Xx zit dicht bij de leerkracht
- De leerkracht activeert Xx tijdens de kring door zijn naam te noemen of hem even aan te tikken.
- Na vijf minuten bevestigt de leerkracht het gedrag van Xx en /of geeft feedback (volgens de principes van PBS).
- Xx blijft na deze 5 minuten in de kring zitten.
- De groep en de leerkracht negeert de geluiden die X maakt.
- De leerkracht houdt in de klassenmap per kringactiviteit bij of Xx het doel behaalt (+ +/- - )
- Het doel wordt beheerst als Xx bij 80% van de kringactiviteiten het gewenste gedrag kan laten zien. In dat geval kan de tijd worden uitgebreid.





## B. Handelingsdeel: didactische leerdoelen stellen

- ▶ Voor elk vak (met extra ondersteuning) moet een *leerdoel* opgesteld worden. Het doel loopt een half jaar.
- ▶ Formuleer een doel op *inhoud* (DLE/FN staan al in het schema), bijv. nauwkeuriger lezen (TL), het antwoord opzoeken in de tekst (BL), of verwijst naar leerdoelenoverzicht (Rekenen)
- ▶ Beschrijf de *aanpak* zo concreet mogelijk (wie, wat/hoe, wanneer, waar)

Didactische leerdoelen van de leerling
<i>Vul doelen en aanpak in voor elk domein dat van toepassing is. Haal weg wat niet van toepassing is. Betrek de leerling bij het bepalen van doelen en aanpak.</i>
<b>Doel technisch lezen:</b> <i>(In het schema is het doel in cijfers (DLE/FN) geformuleerd. Maak het hier meer op inhoud. Bijv. vergroten van letterkennis, nauwkeuriger lezen, op hoger tempo lezen, bepaalde type woorden).</i> • ...
<b>Aanbod/aanpak:</b> <i>(Benoem concreet: <u>wie</u> (leerling, leerkracht, ouder, anders) doet <u>wat</u> (activiteit, methode), <u>wanneer</u> (moment, hoe vaak, hoe lang), <u>waar</u> (binnen/buiten de groep, thuis, anders) en <u>hoe</u> (welke instructie/begeleiding, hulpmiddelen)?)</i> - ... - ...
<b>Doel begrijpend lezen:</b> <i>(In het schema is het doel in cijfers (DLE/FN) geformuleerd. Maak het hier meer op inhoud.)</i> • ...
<b>Aanbod/aanpak:</b> <i>(Benoem concreet: <u>wie</u> (leerling, leerkracht, ouder, anders) doet <u>wat</u> (activiteit, methode), <u>wanneer</u> (moment, hoe vaak, hoe lang), <u>waar</u> (binnen/buiten de groep, thuis, anders) en <u>hoe</u> (welke instructie/begeleiding, hulpmiddelen)?)</i> - ... - ...



## Voorbeeld van een doel rekenen (leerling groep 7 met aanbod op leerroute 2 van Passende Perspectieven):

- *Leerdoelen rekenen voor komende halfjaar zijn oranje gemarkeerd in het doelenoverzicht leerroute 2, zie bijlage.*
- *Of: het doelenoverzicht van Rekenroute (leerroute 2) wordt gevolgd*

Evt aanpassingen/aanvullingen op dit doelenoverzicht concreet beschrijven

## Voorbeeld aanpak rekenen:

- C. krijgt op maandag en donderdag om 9.00u 15min. rijke instructie van juf Yx in een groepje van 3 leerlingen uit Rekenroute, groep 7.
- C krijgt dagelijks feedback op het gemaakte werk van de leerkracht. Hij oefent thuis op en praktische manier digitaal klokkijken, tijdsduur en inhoudsmaten.
- Bij elke nieuwe strategie maakt de leerkracht met C een strategiekaart. Hij gebruikt deze bij de zelfstandige lessen.
- C kan zelfstandig werken met de materialen die de methode aangeeft bij de lesdoelen. De leerkracht modelt dit tijdens de instructie (= voordoen, samendoen, zelf doen/hardop verwoordend)
- Om de 6 weken vindt er een voortgangsoverleg tussen leerkracht en ouders plaats.



# Voorbeelden bij aanbod/aanpak rekenen

## De leerling heeft een instructie nodig:

- **voorafgaand aan de groepsinstructie (pre-teaching)**
- die gericht is op een doel dat nog niet beheerst wordt maar wel haalbaar is
- waarbij eerst voorkennis wordt opgefrist
- waarbij wordt teruggevraagd aan de leerling of de instructie wel is begrepen
- **waarbij aandacht is voor betekenisverlening**
- waarbij de leraar het eerst hardop denkend voordoet, samen doet met de leerling en het de leerling vervolgens zelf (hardop verwoordend) laat doen
- in een rustiger tempo
- waarbij het nut en het waarom van de rekenopgaven besproken worden
- **waarbij procedures en strategieën worden herhaald**
- **die visueel ondersteund wordt (bijvoorbeeld met afbeeldingen, tekeningen, schema's, rekenstrips, stappenplan)**
- die vooral auditief is (verbale instructie, telrijmpje, tafelrap)
- die kort en krachtig is (doelen, kernpunten en oplossingsstrategieën kort bespreken waarna de leerling zelfstandig aan het werk kan)
- **waar een op de leerling afgestemde adequate voorkeursstrategie wordt aangeboden**
- waarbij nadrukkelijk aandacht is voor transfer van het geleerde in de ene opgave naar diverse andere opgaven
- **waarbij de leraar heen en weer pendelt tussen de vier handelingsniveaus (dus instructie waarbij concreet handelen plaatsvindt tot aan instructie op formeel niveau)**
- vanuit het drieslagmodel waarbij de leraar aandacht heeft voor de aanpak van een rekenprobleem
- waarbij de leraar stimuleert dat de leerling een som aan een verhaal of tekening koppelt

Bron: Rekengesprekken voeren, J.Kaskens 2018



# Voorbeelden aanbod/aanpak rekenen- TOS

- Benadruk in elke instructie het voorzeggen, nazeggen en zelf laten zeggen van de taaluitingen in het rekenen. Herformuleer bevestigend en geef gecorrigeerd terug wat de leerling heeft gezegd.
- **Stimuleer het hardop praten over de rekenhandelingen, de eerste stap naar innerlijke taal en het vormen van een plan van handelen. Het mag nooit zwijgend rekenen zijn, niet in de instructieve en niet in de zelfstandige rekenactiviteiten.**
- Werk en praat langzamer bij een kind met taalproblemen, hij heeft meer verwerkingstijd nodig en kan informatie niet vlot op een rijtje krijgen.
- Visualiseer het taalaanbod: lardeer je taal met gebaar, lichaamstaal, uitbeelding, afbeelding, schema, bordgebruik. Het denkweggetje zelf kan ook met gebaar gevisualiseerd worden: met een zigzag handbeweging ter hoogte van je hoofd, geef je aan dat er in het hoofd een aantal denkhandelingen uitgevoerd moeten worden.
- **Vertaal' en concretiseer de instructies van de rekenmethode, doe dat ook schriftelijk in het rekenboek. Geef met kleur of omlijning aan welke sommen gemaakt moeten worden. En welke sommen tot dezelfde categorie behoren, zodat het kind in één denkpaadje kan blijven en niet verward raakt van verschillende somtypen door elkaar.**
- Vereenvoudig en reduceer zo nodig je mondelinge en schriftelijke taal. Gebruik geen samengestelde zinnen in de instructies, maak korte zinnen en benadruk de kernwoorden. Richt je in de instructie er vooral op, dat het kind jou begrijpt en meekan met de les.
- Stel gesloten vragen of half open vragen, geef een eerste aanzetje als het kind een antwoord niet weet. Stel een vraag niet als je weet dat het kind het niet weet, geef hem juist (deel)vragen die hij wel weet te beantwoorden, zo worden positieve ervaringen opgebouwd.
- **Gebruik vaste woorden en zinnen, bv. bij optelling over het tiental: 'ik maak eerst de 10 vol' of bij tafelsommen: 'ik maak 3 groepjes van 5'**



# Doe-opdracht 3- Good Practice

De aanpak in het OPP beschrijft de manier waarop je het doel wilt behalen.  
(wie, wanneer, hoe, waarmee).

Zie ook dia 16 en 18; voorbeelden van een aanpak voor vakoverstijgende doelen en voor rekenen.

- ▶ *Welke aanpak werkt bij jou in de klas? Bij welk doel past deze aanpak?*
- ▶ Wissel uit in tweetallen.
- ▶ Schrijf de uitkomsten op het werkblad, wees zo concreet mogelijk.



## C. Evaluatiedeel

- ▶ Halfjaarlijks, door ib-er, leerkracht en ouders en leerling. Initiatief ligt bij ib.
- ▶ Leergebied overstijgende doelen: Is het gestelde percentage behaald? Werkt de aanpak?
- ▶ Didactische doelen: score niet-methodetoetsen (DLE/FN) vermelden en de inhoudelijke doelen evalueren. Voor rekenen ook verwijzen naar de evaluatie van subdoelen op bijlage Doelenoverzicht leerroute 2". Ook de aanpak evalueren.
- ▶ Kijk vooruit naar de volgende periode; -  
Lopen doelen door of kan er een nieuw *doel* geformuleerd worden? Werkt de *aanpak* of moet deze worden bijgesteld? Zo ja, welke aanpassingen moeten gedaan worden? Wat is hier voor nodig?
- ▶ Is de onderwijssetting passend?
- ▶ Visie ouders en leerling

Evaluatie periode 1 – (maand en jaar t/m maand en jaar)	
Datum OPP-gesprek: Aanwezigen:	
<i>Is het aanbod/de aanpak uitgevoerd zoals gepland (op school en buiten school)? Zo niet, korte toelichting.</i>	
<i>Zijn de leergebied overstijgende doelen behaald? Per doel korte toelichting.</i>	
<i>Zijn de didactische leerdoelen behaald? Per doel korte toelichting.</i>	
<i>Zijn er aanvullende acties nodig? Denk aan: voortzetten OPP, aanpassing aanpak/aanbod binnen de school, aanpassing inzet thuis, begeleiding (extern), overleg via consultatie of zorgteam, observatie, onderzoek.</i>	
<i>Wanneer gedacht wordt aan onderzoek: formuleer een handelingsgerichte (onderzoeks)vraag. Wat is de gewenste situatie voor de leerling en wat willen we daarvoor nog concreet weten/onderzoeken? Gebruik de 'Als → dan redenering': 'Als we weten ... , dan kunnen we handelen/beslissen tot ...'. Voordat een onderzoek bij POA definitief wordt aangevraagd, moet samen met de betrokken orthopedagoog/psycholoog worden besproken of een onderzoek echt noodzakelijk is.</i>	
<i>Is de huidige onderwijssetting passend, of passend te maken, bij de vastgestelde onderwijs- en ondersteuningsbehoeften? Indien wordt ingeschat dat dit niet voldoende passend is: Van welk specifiek aanbod en welke aanpak en expertise binnen een andere onderwijssetting kan de leerling mogelijk profiteren? Welke onderwijssetting zou hierbij kunnen aansluiten? Is op basis van deze evaluatie bijstelling van de uitstroombestemming V(S)O nodig? Zo ja, hier onderbouwen en tevens toevoegen (met datum) bij 'uitstroombestemming onderbouwing'.</i>	
<i>Zienswijze ouders en zienswijze leerling: Dezelfde visie als school, andere visie of toevoegingen op het bovenstaande?</i>	
<b>Handtekening school:</b>	<b>Handtekening ouder(s)/verzorger(s):</b>

## C. Evaluatiedeel (voorbeelden)

**Vakgebied overstijgende doelen (II gr 1):** De leerkrachten zien dat E. in de ochtendkring het meest betrokken is. Dan doet hij het liedje mee en steekt zijn vinger op. Na 7 of 8 minuten haakt hij af. Hij zoekt iets (materiaal) als afleiding. Hij blijft wel in de kring zitten. Hoe later op de ochtend, hoe minder betrokken. 's Middags is het moeilijk voor hem om betrokken te blijven tijdens de kring. Hij heeft dan ook moeite om routines zelfstandig uit te voeren, bijv. jas ophalen van de gang; hier heeft hij hulp bij nodig. Het doel is deels behaald.

### **Didactisch doelen (II gr 6):**

M. heeft het doel voor rekenen ruim behaald; FN E5, DLE 31.

M. is de afgelopen periode gestart met een afgestemd aanbod voor rekenen, leerroute 2. Hij krijgt 1 strategie per leerdoel aangeboden en heeft voor elk leerdoel samen met de leerkracht een opzoekkaart gemaakt.

Hierdoor is de kwaliteit van het zelfstandige oefenwerk verbeterd.

M. heeft meer succeservaring opgedaan, waardoor zijn rekenangst is verminderd. Hij heeft meer zelfvertrouwen t.a.v. rekenen; durft om hulp te vragen en laat meer taakgericht gedrag zien bij het inoefenen van nieuwe leerdoelen.

M. vindt het nog moeilijk om de deelstappen van een strategie hardop te verwoorden. Hij vindt het ook moeilijk om leeg uitrekenpapier te gebruiken.